

Aktivitets-ark 9 (7.-9. klasse, biologi)

Årstid: Maj- september

På sporet af et pindsvin

Pindsvinespor finder man ikke så tit. Vinteren er den bedste tid at finde dyrespor i, men da er pindsvinet i hi. Er man heldig, kan man finde spor af pindsvin i slammet efter en regnpyt.

Med lidt forarbejde kan man imidlertid selv lave nogle spor:

Pindsvinekadavere er nemme at finde langs landevejen fra maj til september. Det kan virke lidt makabert, men man kan bruge poterne fra et dødt pindsvin til at lave spor i ler med. Find et pindsvin, som ikke har ligget for længe. Ellers kan det lugte fælt. Har man en grensaks, kan man evt. klippe poterne af og konservere dem. Løft skindet op og pil så meget kød som muligt af langs benet. Læg dernæst benet til tørre oven på fyret i et fyrrum eller i en ovn ved 150°C.

Fremstil en form af et stykke ler. Form lerklumpen til en lille skål med en tyk bund. Skålens bund skal være ca. 10 cm i diameter og kanten ca. 2 cm høj. Sæt aftrykket af pindsvinets pote midt i lerskålens bund. Sørg for at have et aftryk af både pindsvinets forpote og bagpote (de er nemlig ikke ens). Fremstil flere lerskåle med spor, så der er nok til alle elever.

Vand og gips blandes, lige inden det skal bruges. Hæld først vand i en skål. Strø gipspulveret i, indtil der står små øer af tør gips op over vandoverfladen. Rør om med en spiseske. Gipsvællingen skulle nu have en passende konsistens og være klar til brug. Gipsen tørrer i løbet af 20 minutter, så formene skal være klar til, at eleverne kan bruge den med det samme.

Gipsen bliver lidt varm under processen. Prøv at lade eleverne føle på gipsen, mens den tørrer. Når gipsen er tør, knuses leret og man har en fin "positiv" form af sporet. Med farve kan sporet evt. bruges til at lave stortryk med.

Vil man igen have et "negativt" sporaftryk, kan man give eleverne ler og lade dem begynde aktiviteten igen, blot denne gang med et gipsaftryk i stedet for en afhugget pindsvinepote.

Andre aktiviteter

Hvis man kender en have, hvor der fodres pindsvin, kan man forsøge at få pindsvinene til afsætte spor i en plasticbakke med ler i. Bakken skal helst være mindst 30 x 30cm. Rul et stykke ler ud, så det passer med bakkens bund og læg det i bakken. Stil bakken ud om aftenen, lige før det bliver mørkt og læg nogle kattepillere i midten af bakken. Næste morgen kan man tjekke, om kattepillerne er spist, og hvem der har spist dem. Det kan være pindsvin, men også andre dyr, så man må lege detektiv for at finde frem til, hvem der har spist kattepillerne.

Vejledning til aktivitets-ark 9 (7.-9. klasse, biologi)

Formål

Aktiviteten giver eleverne mulighed for at skærpe deres sanser og iagttagelsesevne og at **gennemføre undersøgelser og eksperimenter**. Mange pattedyr får man kun at se, hvis man kender deres spor. Tager man eleverne med ud, kan de opleve spændingen ved at lede efter spor i skoven eller på marken. Aktiviteten lærer eleverne en metode til registrering af pattedyr. Biologer registrer ofte pattedyr ved hjælp af dyrespor. Mange pattedyr sky og nataktive og derfor vanskelige at få at se, men kender man deres spor, kan man få et billede af, hvor de lever. Fx bruger man spor og ekskrementer til at kortlægge odderens udbredelse i Danmark.

Tips til undervisningen

Man kan bruge aktiviteten til at indlede en jagt efter andre dyrespor. Det er nemmere for eleverne at håndtere gipsafstøbning i naturen, når de har prøvet teknikken på klassen, inden I går ud. Dermed ved de også, hvad de skal lede efter, hvilket øger sandsynligheden for, at de finder spor. På stierne i skoven eller mellem markerne kan man i fugtigt vejr finde spor af

forskellige dyr. Det er sjovt, når eleverne først bliver opmærksomme på sporene. På turen kan man medbringe gips, en lille skål og en ske samt en dunk vand. Så kan man blande gipsen på stedet og tage aftrykkene med hjem. Man kan lave en lille samling af sporaftryk. Det er en god idé at medbringe kartonstrimler og clips, hvis man skal tage sporafstøbninger i naturen. Kartonstrimlen presses ned, så den danner en ring omkring sporet, og hæftes sammen med en clips. Teknikken til, hvordan man tager gipsafstøbninger i naturen, er gengivet i mange aktivitetsbøger og på hjemmesiden www.skoven-i-skolen.dk under aktiviteten "Lav gipsafstøbning af dyrespor". Her er også illustrationer af spor fra almindelige danske dyr.

Inden I tager på ekskursion, er det en god idé at tale om, hvad I skal undersøge. Det er vigtigt, at forberede eleverne på, at de skal færdes stille og forsigtigt. Hvis de løber gennem skoven, er der risiko for, at de træder oven i de dyrespor, de leder efter. Færdes eleverne stille, kan de måske være heldige at se nogle rådyr eller andre af skovens dyr.

LITTERATUR

Dyrespor 2001
af Preben Bang & Preben Dahlstrøm

Pindsvinet. Natur og Museum 2004
af Sussie Pagh

Danmarks hjortevildt. Natur og Museum 2004
af Tommy Asferg og Carsten Riis Olesen

Grævlingen. Natur og Museum 2002
af Aksel Bo Madsen og Tommy Asferg

Ræven. Natur og Museum 1996
af Sussie Pagh

Haren. Natur og Museum 1995
af Majbrit Högberg Kleist

Danmarks dyr og planter 2004
af Jon Feilberg og Mogens Andersen

Danmarks Pattedyr 1991
Redaktører: Bent Muus, Lars Serritslev

